

Integratie van kunstwerken

De verplichting tot integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren, werd bij decreet van 23 december 1986 opgelegd.

Dit decreet bepaalt o.m. dat iedere private rechtspersoon die met minstens 30 % subsidie van de Vlaamse gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, ertoe gehouden is een bepaald percentage van de bouwkosten (0,5 à 2 %) te besteden aan geïntegreerde kunst.

Bij rondzendbrief van 7 februari 1996 heeft de toenmalige Vlaams minister bevoegd voor het VIPA deze verplichting in herinnering gebracht van de initiatiefnemers die op de VIPA-subsidiëring een beroep konden doen en ze vanaf 1996 als voorwaarde tot ontvankelijkheid van de ingediende subsidieaanvragen opgelegd. Tevens werd meegedeeld dat de kostprijs ervan in aanmerking kwam voor subsidiëring binnen de bestaande maxima weergegeven in de VIPA-sectorbesluiten.

Zoals de rondzendbrief stelt, zal de naleving van het decreet van 23 december 1986 bijdragen tot een verhoogde kwaliteit in de Vlaamse voorzieningen die door VIPA gesubsidieerd werden; “een meer kunstzinnige vormgeving voegt aan de gebouwen een immateriële meerwaarde toe en draagt aldus bij tot het creëren van een heilzame en klantvriendelijke leefomgeving”.

De architecturale conceptie van een gebouw en de kunstintegratie moeten hand in hand gaan bij de ontwikkeling van de projecten die door de overheid gesubsidieerd worden.

De verplichting tot kunstintegratie geeft duidelijk een meerwaarde, net zoals het voldoen aan de andere bouwtechnische en fysische normen opgelegd door het VIPA; het is een al meer dan 20 jaar gekende vereiste die perfect in te calculeren is in het concept en het ontwerp van het gebouw, én dus in het vooropgestelde budget voor de te realiseren infrastructuur.

De verplichting geldt voor bouwwerken met een kostenraming vanaf meer dan 125.000 euro. Kleine initiatieven moeten er dus niet aan voldoen.

Over de eigenlijke invulling van de integratie bestaat er voor de initiatiefnemers toch een grote vrijheid. De minimaal te besteden kostprijs van het (de) te integreren kunstwerk(en) omvat niet enkel de creatie of het concept ervan door de kunstenaar, maar ook de materiaalkosten, de plaatsing- en transportkosten, enz.

Men kan verder bij het concept voor het kunstwerk perfect de zorgbehoevende mee inschakelen.

Het betrekken van bv. de bewoners van een rusthuis bij het concept en het tot stand brengen van een kunstwerk heeft een bijzondere positieve weerslag op dit doelpubliek.

Zo bv. een collage van portretten van de bewoners, beelden met de vroegere woningen van de bewoners, een fresco met alle namen van de bewoners, ...

Het kunstwerk op zich kan tegelijk ook een functionele betekenis hebben; bv. een kunstzinnige trapleuning, een gedecoreerde zitbank, een muurschildering die tegelijk een oriëntatie- of herkenningspunt is, een glasraam als scheidingswand, een kunstzinnige verlichtingsarmatuur die tegelijk als logo dient, enz.

Er kan bijzonder veel creativiteit aan de dag gelegd worden om de minimale kost die ermee gepaard gaat zo optimaal mogelijk te benutten.

De betrokkenheid van een kunstenaar bij de creatie van een geïntegreerd kunstwerk is cruciaal, wil men aan de doelstelling van het decreet van 23 december 1986 niet voorbijgaan.

Door deze verplichting zullen de kunstenaars beter aan bod komen.

Het doel van het decreet was immers tweërlei: vooreerst, zoals in het verleden het geval was, kunst en architectuur verenigen in overheidsgebouwen of in door de overheid gesubsidieerde gebouwen, maar ook het ondersteunen van de kunstenaars op zich.

Als kunstwerk wordt beschouwd: “elke vorm van scheppend werk, uitgevoerd door een levende kunstenaar op het gebied van de meest diverse kunstdisciplines. Het kunstwerk kan uitgevoerd worden in een atelier of verwezenlijkt worden op de bouwwerf. Het kunstwerk dient geïncorporeerd te worden in het gebouw, de infrastructuur of de omgeving sensu stricto, zodat het een karakter krijgt van een eigenlijk onroerend goed of een onroerend goed door bestemming.”

Met “kunstenaar” wordt een persoon bedoeld die kunstwerken maakt vanuit beroepsmatig oogpunt. De kunstenaar beschikt in dit verband over een handelsregister, daar hij/zij de kostprijs van het geïntegreerde kunstwerk moet kunnen factureren aan de opdrachtgever. Deze factuur zal voor VIPA het bewijsstuk zijn dat de initiatiefnemer aan zijn verplichting op het stuk van de kunstintegratie heeft voldaan.

Vlaams minister Vanackere wil de kunstintegratie zoals ze vandaag wordt ingevuld volmondig blijven bijtreden. De initiatiefnemers moeten in alle vrijheid en op een zeer creatieve maar correcte wijze, de vereiste naar best vermogen invullen.